

TILSTANDSRAPPORT SAUDA KUNSTGRESS SAUDA KOMMUNE

UTARBEIDET AV:

Norges Fotballforbund
v/Jon Asgaut Flesjå
i samarbeid med Sauda IL
20.02.2023

INNHOLDSFORTEGNELSE

GENERELT	
1. INNLEDNING	4
2. BEHOVSVURDERING	4
3. KUNSTGRESS, KRAV, FUNKSJONSKRAV OG TYPER.....	6
4. TILSTAND.....	7
5. PLAN FOR REHABILITERING OG ANBEFALT UTBEDRING	9
6. SPILLEMIDLER/ FINANSIERING	10
7. TEGNINGER OG VEDLEGG	11

GENERELT

Denne tilstandsrapporten bygger på veileder for «rehabilitering/ombygging av eldre idrettsanlegg, bestemmelser for tilskudd fra spillemidlene», utgitt av Kulturdepartementet (V-823 B).

Det kan ytes tilskudd til omfattende rehabiliteringer av anlegg når dette primært vil gi større og bedre forhold for aktivitet blant barn og ungdom. Søknadsprosedyrene og tilskuddssatsene er i hovedsak de samme som for nyanlegg.

Av generelle bestemmelser er det verdt å merke seg at anlegget må være prioritert i den vedtatte kommunale plan for idrett og fysisk aktivitet. Forhåndsgodkjenning av planer skal gjøres etter samme regler som for nye anlegg.

Grunnlaget for rehabiliteringen skal være utilfredsstillende bruksfunksjoner og/eller stor bruksslitasje som ikke kan rettes opp ved normalt vedlikehold. Kunstgressbanen må normalt være minst 10 år før det kan søkes om tilskudd til rehabilitering.

Tilstandsrapportens struktur, metodikk og terminologi er, så langt det er naturlig, utført i henhold til NS 3424. Rapporten er likevel ingen garanti for at det ikke kan finnes skulde feil, skader og mangler ettersom det ikke er foretatt prøvegravinger, rørinnspeksjoner eller åpning av konstruksjoner. Rapporten bygger i stor grad på visuelle observasjoner og opplysninger fra eier/drifter.

Materialbeskrivelser og beskrivelser av symptomer på tilstandssvekkelse er i tråd med NBI's veiledning for NS 3424 og tilhørende definisjoner og terminologi. Tilstandssvekkelser angis også etter denne standarden på følgende måte:

- Tilstandsgrad 0: Ingen symptomer
- Tilstandsgrad 1: Svake symptomer
- Tilstandsgrad 2: Middels kraftige symptomer
- Tilstandsgrad 3: Kraftige symptomer (også sammenbrudd og total funksjonssvikt)

NS 3424 har undersøkelsesnivåer fra 1-3. Denne rapporten er basert på undersøkelsesnivå 1 som er laveste detaljeringsnivå. I praksis betyr dette at gjennomføringen av befaringen begrenses som følger:

- Det utføres kun visuelle observasjoner på tilgjengelige flater uten fysiske inngrep.
- Inspeksjon blir kun utført på lett tilgjengelige deler av konstruksjonen
- Flater som er skjult av snø eller på andre måter er skjult er ikke kontrollert
- Det er ikke foretatt funksjonsprøvinger på bygningsdeler eller installasjoner.

NS 3420 (Beskrivelsestekster), NS 3451 (Bygningsdelstabell) og NS 3455 (Bygningsfunksjoner) er funnet uhensiktsmessig og er ikke lagt til grunn i framstillingen av rapporten.

1. INNLEDNING

1.1 *Sauda Stadion kunstgress*

1.1.1 *Beliggenhet*

Anlegget ligger sentralt plassert i forhold til infrastruktur som skole, og i gåavstand til både garderobe og skole.

1.1.2 *Idrettsanlegg i området og utviklingspotensiale*

Anleggsnr.34357

Anlegget er bygget i 2009 og er en 11-er kunstgressbane med løpebane i kuntekke rundt. Spilleflate er 64x100meter pluss sikkerhetssone. Ombygget fra grus til kunstgress. Anlegget har undervarme basert på spillvarme fra smelteverket like i nærheten. Det er også lagt kunstgress i den ene halvsirkelen bak mål i retning sør. Denne brukes til 5-er og 3-er fotball.

Anlegget er blitt tildelt spillemidler i forbindelse med omleggin tidligere. Banen blir mye benyttet av både klubb og skole i nærområde til trening og kamper. Banen stilles også til disposisjon for egentrening og aktivitet utenom ordinære trenings- og kamptidspunkter.

2. BEHOVSVURDERING

Kunstgressbanen blir svært mye brukt hele året av både klubb og skole. Brukstiden ligger trolig på opp mot 2000-2500 timer pr. år!! Skolebruken på dagtid forsterker slitasjen av kunstgresset

3. KUNSTGRESS, KRAV, FUNKSJONSKRAV OG TYPER

3.1 KRAV TIL KUNSTGRESSBANER

3.1.1 *Krav til overbygning*

Det stilles strenge krav til overflatejevnhet på kunstgressbaner. Det tillates ikke større overflateavvik enn ± 10 mm på 3 m rettholt på ferdig lagt kunstgressdekke. For å sikre en jevn nok overflate, må det ikke forekomme setninger eller telehiv i banen. Overbygningen må derfor bestå av ikke telefarlig og setningsfri masse. Telefarlig masse i grunnen kan sikres enten med isolasjon eller ved masseutskifting.

3.1.2 *Krav til drenering*

Det er krav om at det skal være god drenering av kunstgressbaner. Kravet til selve kunstgresset (og også for underliggende sjikt), er at en 180 mm vannsøyle over en avgrenset flate skal kunne ledes ned i grunnen i løpet av en time. Dette kan bare oppfylles dersom grunnen er godt drenerende og dersom bære- og avrettingslag er godt vanngjennomslippelig. Ved tette masser i grunnen må det legges et drensssystem i banen.

3.1.3 *Krav til spillebanen*

11-er baner:

I utgangspunktet anbefales det at en kunstgressbane har en spilleflate på min 64x100m. Imidlertid er krav til spillebanens størrelse avhengig av i hvilken divisjon banen skal benyttes, mens kravet til sikkerhetssoner gjelder for alle baner der det spilles organisert fotball. Fra og med 3. divisjon herrer og lavere kan fotballkretsen stille krav til spillebanens størrelse og kvalitet. Som regel settes kravet til minimum 60x100 m. Detaljer rundt banestørrelser finnes i den enkelte divisjons Turneringsbestemmelser og i Norges Fotballforbunds (NFF) Kampreglement.

Ved seriespill i de høyere divisjoner, er kravet at spillebanen skal være minimum 64x100 m for 2. div herrer og 1. div kvinner og 68x105 for divisjoner over. Ved særtilfeller kan det gis dispensasjon fra dette.

7-er baner.

Her er minstekravet en spilleflate på 30x50m for de yngste, mens det anbefales 40x60m for seniorer.

I forhold til banestørrelser har nå NFF gjort endringer av størrelser i forbindelse med at det innføres 9-er fotball. 9-er baner vil ha en anbefalt str på 48-50x64-70m og en 5-er bane 20x30-40m. Det er også fra tildelingen i 2016 innført egne tilskuddssatsen for tilskudd av spillemidlene for 9-er baner og de minste 7-er banen.

3.1.4 Krav til sikkerhetssoner

11-er baner:

Uansett banestørrelse er det krav om at det i tillegg til spillebanen skal være en sikkerhetssone utenfor spillebanen på totalt 4m utenfor sidelinjene (hvorav minimum 2 m med kunstgress) og 5m utenfor mållinjene (hvorav minimum 3 m med kunstgress).

9-er, 7-er og 5-er baner:

Utenfor spillebanen skal det være en sikkerhetssone på totalt 3m utenfor både sidelinjene og mållinjene. Minimum halve sikkerhetssonen skal bestå av kunstgress. Det anbefales imidlertid min 2,0 m kunstgress. Denne sikkerhetssonen gjelder alle baner mindre enn 45x90m.

For begge banetyper gjelder det at i sikkerhetssonen skal det ikke være fysisk hinder slik som flomlysmaster, innbytterbenker, reklameskilt, tilskuere, vegetasjon, sperregjerder og lignende.

3.1.5 Krav til flomlysanlegg

Ved bygging av kunstgressbaner anbefaler NFF et flomlysanlegg med en belysningsstyrke på 200 lux med en jevnhet (E_{min}/E_{mid}) på 0,6. Dette vil tilfredsstillere kravet til konkurranser på mellomnivå som har middels store tilskuermengder med middels lange syns avstander (belysningsklasse II). Dette tilfredsstiller også kravene fra KUD vedr tilskudd av spillemidlene.

For konkurranser på lavt nivå som vanligvis ikke har tilskuere samt til generell trening, er det tilstrekkelig med en belysningsstyrke på 100 lux med en jevnhet (E_{min}/E_{mid}) på 0,6. Flomlysanlegget skal tilfredsstillere kravene i NS-EN 12193.

For baner i høyere divisjoner gjelder egne krav til belysningsstyrke.

3.2 FUNKSJONSKRAV KUNSTGRESSDEKKER

3.2.1 Kunstgress for breddefotball eller toppfotball

NFF (som setter krav til spilleunderlag i obligatoriske kamper) har nå innført 2 klasser kunstgress. En klasse beregnet på breddefotball, og en klasse skal tilfredsstillende FIFA-kravene, beregnet på toppfotball. Kulturdepartementet (KUD) vil ikke skille på klassene, og gir spillemidler på lik linje uansett hvilken klasse som velges.

For breddefotball:

Kravene i denne klassen er gitt i Nordisk Standard. Kunstgresset som tilfredsstiller kravene i denne klassen, vil bli godkjent av KUD for spillemidler, og av NFF for kamper i breddefotballen. Baneier bør likevel vurdere om de også vil investere i et FIFA Quality sertifisert kunstgress ut fra kvalitetshensyn. **Dette er noe vi i NFF anbefaler av hensyn til kvalitetsikring av anlegget.**

For toppfotball:

For kampavvikling i toppfotballen (3 øverste divisjoner menn og 2 øverste divisjoner kvinner) gjelder i tillegg FIFA Quality Pro - kravene. Se også den enkelte divisjons Turneringsbestemmelser.

En breddeklubb vil selv kunne velge klasse ut i fra bl.a. økonomi, mens en toppklubb må velge «FIFA Quality Pro» for å kunne spille kamper på kunstgress. «FIFA Quality Pro» kan være vanskelig å tilfredsstillende uten å benytte en gummipad under gressteppet. Gummipaden vil vanligvis kunne beholdes når kunstgresset skiftes ut første gang. Det stilles ikke krav om gummipad selv for toppfotball, men ut fra det en vet om eksisterende kunstgress, vil en sterkt anbefale dette.

3.2.2 Standard konkurransegrunnlag

NFF's og Kulturdepartementets standard konkurransegrunnlag for innhenting av tilbud for kunstgress til fotball (V-0857B) skal brukes ved innhenting av tilbud på kunstgressdekket. Disse vil i løpet av 2016 bli revidert. Inntil da har NFF en mal som anbefales brukt.

3.3 KUNSTGRESSTYPER

3.3.1 Generelt

NFF (Norges Fotballforbund) setter svært strenge krav til kvaliteten på kunstgressdekker. Intens bruk og krav om lang levetid med gode idrettsfunksjonelle egenskaper, stiller store krav til kunstfiberens slitestyrke og til et godt vedlikehold.

3.3.2 Sandfylt kunstgress

Sandfylt kunstgress har vært på markedet siden 1989 og benyttes i dag ikke på 7-er og 11-er baner. I sandfylte systemer ble det som oftest lagt en gummipad under kunstgressdekket. Dette systemet betraktes i dag som forrige generasjon.

3.3.3 Gummifylte systemer

Gummifylt kunstgress er utviklet de siste årene og ble først gang lagt i Norge i 1999. For breddefotball kan systemet legges direkte på et avrettet grusunderlag uten støtdempingssjikt (pad), selv

om NFF anbefaler støtdempingssjikt også her. For anlegg for toppfotball må/bør det legges et eget støtdempingssjikt.

I systemer med støtdempingssjikt brukes som oftest et kortere kunstgress (40-50mm) mot 50-60mm uten. I kunstgresset legges det først et lag med sand av varierende tykkelse (7-15 mm) slik at kunstgresset blir stabilt. Deretter fylles det opp med 15-30 mm løs gummigranulat. Noen leverandører leverer nå også systemer med kun gummigranulat.

For fotballanlegg uten støtdempingssjikt, må hele systemet skiftes ut ved rehabilitering av anlegget. Dersom det er benyttet et støtdempende sjikt under kunstgresset, kan dette ofte beholdes ved rehabilitering.

4. VURDERING AV BANENS TILSTAND IHT NS 3424

4.1 SAUDA STADION KUNSTGRESSBANE, SAUDA KOMMUNE

4.1.1 Reguleringsmessige forhold:

Området er regulert til idrettsformål.

4.1.2 Grunnforhold

Beskrivelse grunnforhold og oppbygging:

Anlegget ble bygget om fra grus til kunstgress i 2008/2009. Oppbyggingen er gjennomført i henhold til forskrift og anbefalinger. Der er også lagt undervarme.

Vurdering:

God ut fra informasjon og visuell vurdering.

Tilstandsgrad: 0-1

4.1.3 Dreneringssystem:

Beskrivelse:

Samle- og overflatedrenering.

Vurdering:

Opplyses til å være tilfredsstillende. Bør uansett sjekkes og kontrolleres etter avtaking av kunstgress. Det samme bør vanngjennomtrengelighet.

Tilstandsgrad: 1

4.1.4 Funksjonskrav dekke, se også vedlegg 1.

Beskrivelse av eksisterende dekke / kunstgress-system:

Kunstgressbanen ble bygget i 2008/2009. Kunstgresset er av typen mono fiber med sand og SBR-gummi og opplyses til å være 50 mm langt. Det er ikke lagt pad/støtdemping under kunst-

gressmatte.

Vurdering:

Kunstgresset begynner å bli slitt etter lang tids bruk . Kunstgresset har lagt seg som et solid og tett teppe over hele banen. Den vil da oppleves som hard å spille på fordi stråene ikke lenger står oppreist og således ikke har noe spenst/støtdemping i seg. Det vil da heller ikke noen særlig effekt å tilføre gummigranulat da denne bare vil bli ligegnde i overflaten over dette «fibertepet», og da heller ikke vil fungere som «støtte» for å holde fiberen oppreist. En etterfylling og ytterligere harving/børsting vil derfor bare begrenset effekt på spillegenskapene og er ikke å anbefale. Når da gresset ligger slik, vil slitasjen forsterkes og vi vil se tendenser til at fiberen splittes og etter hvert vil fiberen også løsne fra backingen.Vi observerte en tendens til at fiberen splittes opp i tynne sytråder. Det vi forsterke slitasjen og risikoen for fiberflukt vil tilta .Vi observerte lite granulat utenfor baneområdet. Anlegget er i all hovedsak lukket, og oppfyller i så måte flere av kravene på dette området i forhold til den nye miljøforskriften.Men vi ber om at de miljøtiltak som er skissert for kunstgressbaner i henhold til ny forskrift, se vedlegg, gjennomføres ved rehabiliteringen.

Tilstandsgrad: 1-2

4.1.5 Flomlysanlegg

Beskrivelse:

6 master; 3 på hver side av banen og er av typen halogen,SON-T lamper?. Lysstyrken ble ikke vurdert ved befaring på dagtid.

Vurdering:

Lysanlegget bør oppgraderes med LED armatur ved rehabilitering.Det gis spillemidler også til en slik rehabilitering

Tilstandsgrad: ?

4.1.6 Tilgjengelighet

Beskrivelse:

Tilfredsstillende,da anlegget ligger i nær avstand fra både parkeringsplass,klubbadministrasjon, garderobes og skole.

Vurdering:

Tilfredsstillende

Tilstandsgrad: 0-1

4.1.7 Drift og vedlikehold

Beskrivelse:

Anlegget driftes av kommune.Rutiner for vedlikehold bør dokumenteres og gjøres i henhold til driftsinstruks.Loggføring er også viktig om det skulle dukke opp et krav om reklamasjon senere.

Vurdering:1

Fiberen har lagt seg og er i ferd med å splittes.Vi så også en tendens til at fiberflukt kunne bli en utfordring ved at gresstrå løsner fra backingen.

Tilstandsgrad: 2

5. PLAN FOR REHABILITRING OG ANBEFALT UTBEDRING

5.1 PLAN FOR REHABILITERING

5.1.2 Plassering av banen

Ingen endringer av plassering .

5.1.3 Banestørrelse

64x100 m som forblir uendret

5.1.4 Sikkerhetssoner

Sikkerhetssonene og kunstgressarealet er iht krav. Anlegget lukkes i tråd med ny forskrift om miljøtiltak for å hindre granulatflukt.

5.1.5 Ballfangernett

Det er ballfangnett bak målene. Det må vurderes ei oppgradering av disse. Det bør også skje ei oppgradering av gjerde rundt banen i forbindelse med miljøtiltakene og en « fullstendig lukking av anlegget.»

5.1.6 Adkomst og parkering

Adkomst og parkering blir uendret.

5.1.7 Publikumsarealer

Som før.

5.1.8 Garderobeanlegg

Garderobes med dusj og dommergarderobe i kjeller klubbhus like ved kunstgressbanen. Garderobes og klubbhus er ikke befart og tilstand er ikke vurdert

5.1.9 Universell utforming

Adkomst og parkering oppfyller dagens krav til universell utforming. Ved en lukking av anlegget bør en likevel påse at kravene til universell utforming oppfylles. Garderobes og klubbhus er ikke kontrollert i forhold til universell utforming.

5.1.10 Flomlys

Lysanlegget bør skiftes. En oppgradering til ledlys anbefales sterkt i forhold til både effektivitet/funksjonalitet og energisparende tiltak

5.1.11 Eksisterende anlegg for overvann, drenering og trekkør

Fungerer noenlunde bra, men bør sjekkes om det er tette masser/dårlig drenering og om det fungerer etter intensjonene. Drensgrøftene bør kontrolleres og sjekkes slik at vi har garanti for at de fungerer etter intensjonene. Det bør også tas «en ekstra runde» for å sjekke at jevnheten på avrettingslaget er tilfredsstillende i henhold til krav om både drenering og jevnhet.

Vi observerte noe setninger rundt midtsirkel og midtlinje på banen.

5.1.12 Banedrenering og avskjærende drenering/overvann

Virker bra og forblir uendret. Bør likevel sjekkes.

5.1.13 Trekkerør

Uendret.

5.2 ANBEFALT UTBEDRING

5.2.1 Eksisterende baneoppbygging

Eksisterende baneoppbygging er noenlunde bra. Det må likevel vurderes eventuell utskifting av deler av masse etter at kunstgresset er tatt av, om en finner det nødvendig i forhold til jevnhet og vanngjennomtrengelighet.

5.2.2 Planlagt baneoppbygging

Ser ikke ut til å være behov for utbetring her, men eventuelle ujevnheter bør rettes opp ved avtanking gammelt kunstgress. Drengrofter må event. sjekkes for å få bekreftet at de fungerer etter intensjonene.

5.2.3 Fall/overhøyde

Er bra og endres ikke. Må likevel kontrolleres.

5.2.4 Flomlysanlegg

En oppgradering til LED-armaturer anbefales.

5.2.5 Undervarme

Ikke eksisterende

5.2.6 Konklusjon

Kunstgresset begynner å bli betydelig slitt etter mye bruk over mange år. Vinterbrøyting vil forsterke slitasjen. Anlegget lukkes helt i tråd med ny forskrift, og trafikken ut og inn av anlegget «sluses inn» til færrest mulig innganger/utganger. Filter må monteres i drengkummer (se veileder) og det bør etableres et eget snødeponi, event. en innsnevring av bane for å deponere snøen ved brøyting inne på anlegget slik at granulater eller annet innfyll kan føres tilbake og forbli på banen.

Vi registrerte likevel ved befaring, at snøen ble deponert på løpebane i sikkerhetssoner, og at dette da er i tråd med gjeldende miljøforskrift.

Vi anbefaler at en reduserer antall sluser for utganger og innganger til baneområdet til det som dere mener er et minimumsbehov eller funksjonelt. Likevel ber vi om at det i forbindelse med en rehabilitering monteres rister til avbørsting granulater som har festet seg til sko og klær ved disse slusene. Det samme gjøres ved hovedport for spillerinnmarsj/inngang hvor det etableres en såkalt miljøstasjon med infoskilt. De ekstra miljøtiltakene kan innarbeides i den totale kostnadsrammen for rehabiliteringen, og utløse spillemidler.

Alt dette i henhold til ny forskrift om spredning av mikroplast fra idrettsanlegg.

GENERELT:

Gammelt kunstgress må tas av og resirkuleres. Det finns nå norske firma som har, eller er i ferd med å få på plass opplegg for mottak og resirkulering av kunstgress. Pr. i dag har TEBE Sport i Trondheim et operativt norsk system. Vi anbefaler sterkt at en slik løsning for mottak og resirkulering anvendes. ReMatch i Danmark har også en operativ og godkjent løsning for dette. Dette er både den mest miljø- og klimavennlige måten å håndtere gammelt kunstgress på, og en vil om mulig også kunne gjenbruke sand eller granulat om de tilfredsstillende kravene vi setter; Sirkulærøkonomi

På bakgrunn av ovanfornevnte vurderinger og opplysninger, mener vi at Sauda stadion, Kunstgressbane bør få nytt kunstgressdekke i 2024/2025. Eller så snart som praktisk mulig og økonomisk mulig for Sauda IL og Sauda kommune som baneieier.

6. SPILLEMIDLER / FINANSIERING

6.1 Spillemidler

Ved rehabilitering av kunstgressdekke kan det etter minst 10 år fra ferdigstilling og etter at en tilstandsrapport tilsier det, gis spillemidler med inntil 1/3 av totalkostnad begrenset oppad til 1 mill kr for 11er baner og inntil kr 400.000 for 7er baner (spilleflate 40x60m). For rehabilitering av andre elementer enn kunstgressdekke må tiltaket være minst 20 år for å kunne være spille-middelberettiget. For Nord-Norge er det tillegg se www.idrettsanlegg.no.

Ved nybygg av kunstgressbaner er tilskuddssatsene 1/3 av totalkostnad oppad begrenset til 2.5 mill kr for 11er baner (64x100m) og 1 mill kr for 7er baner. Dette inkluderer grunnarbeider, kunstgressdekke og lysanlegg.

Vi viser for øvrig til "Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet" V-0732 utgitt av Det Kongelige Kulturdepartement når det gjelder øvrige krav ved tildeling av spillemidler, se www.idrettsanlegg.no.

6.2 Merverdiavgift

Det kan gis kompensasjon av merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg. Dette gjelder også idrettslag, som kan søke Kulturdepartementet etter nærmere regler. Se www.idrettsanlegg.no og «bestemmelser for kompensasjon av merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg